

אֶלְדָּנוֹת

פֶּלֶאֶת נח

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶרֶת

כס"ז, אֶלְיוֹן ט"ז

וְהָיָה לָךְ וּלְהֵם לְאֶכְלָהּ, הִבִּיא הַגָּאוֹן
בְּעַל 'פֶּתַח זֹטָא' בְּסִפְרוֹ 'בֵּית
פְּנִיחַס': יֵשׁ לְדַקְדֵּק עַל תֵּבַת 'לָךְ',
וְהָיָה לִיָּה לְמִימַר 'וְהָיָה לָכֶם לְאֶכְלָהּ'.
וְשִׁמְעֵתִי הַפְּרוּשׁ בְּשֵׁם הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק
מוֹה"ר שְׁמֵעוֹן סוֹפֵר זצ"ל [אב"ד
קְרֵאקָא] שֶׁפָּרַשׁ עַל פִּי שִׁסְפֵּר, שֶׁפֶּעַם
אַחַת שָׁאַל לְמֶרֶץ הַקְּדוֹשׁ [רַבִּי חַיִּים]
מִצָּאנֹז זי"ע וְעכ"י, שֶׁיֹּאמַר לוֹ מַה טִּיבוֹ
שֶׁל הַשִּׁירִים שֶׁהַחֲסִידִים מְשִׁתַּקְקִים
לְהַנּוֹת מֵהֶם. וְהִשִּׁיב לוֹ, הֵיטֵב כִּי יָדוּעַ
שֶׁבְּמֵאֲכָלִים יֵשׁ הַרְבֵּה פְּסֻלָּת וְאִינֶם
נוֹתְנִים כָּח לְהֵאֻכְלָם, רַק עֵקֶר הַכֹּחַ שָׁבָא
לְהֵאֲדָם הָאֶכֶל הוּא רַק חֵלֶק הַמַּעֲלָה
וְהַטּוֹב שֶׁבְּמֵאֲכָל, וְהוּא הַנִּקְרָא נִיצוּצוֹת
הַקְּדוּשִׁים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר 'כִּי עַל פִּי ה'
יְחִיָּה הָאָדָם', וְהַצַּדִּיק הָאוֹכֵל בְּקִדּוּשָׁה
וּבִטְהָרָה מֵתֵקֵן כָּל הַמֵּאֲכָל וְנִעֲשֶׂה כְּלוֹ
קֹדֶשׁ, וְהָאוֹכֵל מִזֶּה אֶפְלוּ רַק מֵעֵט עוֹשֶׂה
בּוֹ פְּעֵלָה גְדוֹלָה לְכָל עֲנִינִים לְטוֹב. וְעַל
פִּי זֶה פָּרַשׁ הַגָּאוֹן מִקְרֵאקָא זצ"ל, מַה
שֶׁלְּכֹאֲוֶרָה קִשָּׁה תִּמְיָה גְדוֹלָה, הָאִיף
מִשְׁכַּחַת לְהַכִּין צִידָה עַל שְׁנֵה תִּמְיָה
לְאָדָם וּלְבַהֲמוֹת וְחַיּוֹת וְכו'. וְהַרְמַב"ן
הַפְּלִיא בָּזָה, וְכָתַב שֶׁהָיָה רַק דֶּרֶךְ
נֶס, וְלִכֵּן אָמַר לוֹ הַשִּׁי"ת שֶׁהוּא יֹאכֵל
מִקֶּדֶם, וּמִמִּילָא עַל יָדֵי זֶה יְהִיָּה
נִעֲשֶׂה כָּל הַמֵּאֲכָלִים הַנִּשְׁאָר מֵאֶכֶל
רוּחָנִי שֶׁהוּא שִׁירִים שֶׁל הַצַּדִּיק,
וּבְדָבָר חֲשׁוֹב נִחְשָׁב הַנִּשְׁאָר לְשִׁירִים
אִף שֶׁהוּא הַרְבֵּה מֵאֵד (עֵיין הַגְּהוּת 'יד
שְׁאוּל' בִּיו"ד ס' מַג עַל הַמְדַּרְשׁ רוֹת).
וּמִמִּילָא בְּמִשְׁהוּ אֶכֶל יוֹכֵל הָאוֹכֵל
לְפָרֶנֶס אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלּוּ אֶכֶל הַרְבֵּה
מֵאֵד. וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר 'וְהָיָה לָךְ מִקֶּדֶם' יְהִיָּה
לָךְ שְׁנֵחַ יֹאכֵל מִקֶּדֶם, וּמִמִּילָא גַם וּלְכֶם
לְאֶכְלָהּ. עַכְד"ק וּדְפַח"ח.

(סִפִּיר וִיהִלּוּם - לְהַרְבֵּה הַגָּאוֹן רַבִּי
מִנְחֵם מִנְדֵּל פּוֹמֶרֶנֶץ שְׁלִיט"א)

אֶת חֲטָא דוֹר הַמְּבוּל. וּדְפַח"ח.
וְעַל זֶה מִבִּיא מַה שֶׁאִמַּר הַרַ"ק רַבִּי
יוֹסֵף מְקוֹדִינּוֹב זי"ע"א, כִּי בְּדֶרֶךְ זֶה
נוֹכַח לְפָרֶשׁ מַה שֶׁרָמַז רַש"י בְּלִשׁוֹנוֹ
הַקְּדוֹשׁ עַל מֵאֵמֶר הַכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית
ח יא) 'וְתֵבָא אֵלָיו הַיּוֹנָה לַעֲת עֶרֶב וְהָיָה
עָלֶיהָ זֵית טָרֶף בְּפִיהָ', פָּרַשׁ רַש"י 'טָרֶף
לְשׁוֹן חֲטָא'. וְהִינּוּ כִּי זֶה הָיָה אַחֵר
הַמְּבוּל שֶׁכָּבֵר נִמְחָה שֵׁם הַרְשָׁעִים
מִן הָעוֹלָם. וְהָיָה אִמְרוֹ חו"ל (עִירוֹבִין
יח): וְהוּבָא בְּרַש"י בְּפִסּוּק זֶה, שֶׁאִמְרָה
הַיּוֹנָה 'יְהִי מִזִּנּוֹתֵי מְרוֹרִין כּוֹתֵב בְּיָדֵי
הַקַּב"ה וְלֹא מִתּוֹקִין כְּדָבַשׁ בְּיָדֵי בִשָּׁר
וְדָם', וְזֶה 'טָרֶף לְשׁוֹן חֲטָא', לְרַמֵּז כִּי
חֲטָפָה רַק מִתְּנַת הַקַּב"ה וְלֹא מִן הַגִּזְלָה,
לְתֵקֵן מַה שֶׁחֲטָפוּ הֵמָּה בְּגִזְלָה וְזֶה הוּא
עֲנִין שְׁחוּטְפִין שִׁירִים וְלֹא מִחֻלְקִין, כִּי
כְּשִׁחוּטְפִים הוּא רַק הַשְּׁגָחָה מִן הַשָּׁמַיִם
מַה שֶׁיִּגִּיעַ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד וְהוּא רַק מִיָּדֵי
הַקַּב"ה וְלֹא מִיָּדֵי בִשָּׁר וְדָם, מַה שֶׁאִין כֵּן
כְּשִׁמְחָלְקִים הוּא בָּא עַל יָדֵי בִשָּׁר וְדָם,
וְדו"ק (קוֹבֶץ 'שִׁפְתֵי צַדִּיקִים' גְּלִיוֹן א
עִמּוּד טז).

מִתְפַּלֵּל עֲבוֹרִים

כְּתַב הַרַ"ק ה'יִיטֵב לֵב' זי"ע"א (פֶּרֶשֶׁת
וִירָא): כִּי דֶרֶךְ הַנוֹסְעִים לְצַדִּיקִים, יֵשׁ
מֵהֶן שְׁבָאִים כְּדִי לְהַתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם
לְהַשְׁפִּיעַ לָהֶם שֶׁפֶע פְּרִנְסָה. וְכֵן דֶּרֶךְ
הַצַּדִּיקִים, בְּעֵת שְׁנוֹתָן אֶכֶל לְהִבָּאִים בְּצַל
קוֹרְתוֹ, מִתְפַּלֵּל עֲבוֹרִים כְּמוֹ שֶׁהוּא מֵרַחֵם
עֲלֵיהֶם וְנוֹתֵן לָהֶם לְאֶכֶל כֵּן יִרְחֵם ה'
עֲלֵיהֶם וְיִמְלֹא אִסְמִיָּהֶם בָּר וּמִזוֹן, וּבְכָל
אֲשֶׁר יִפְנוּ יִצְלִיחוּ בְּשִׁבְתָּם בְּבֵיתָם
וּבְלִכְתָּם בְּדֶרֶךְ, וְאֶכִּילָה שְׁנוֹתָן לָהֶם
הוּא פֶּעַל דְּמִיּוֹנִי עַל הָעֵתִיד.

טִיבוֹ שֶׁל הַשִּׁירִים

עַל הַפִּסּוּק (בְּרֵאשִׁית ו כא): 'וְאַתָּה קַח
לָךְ מִכָּל מֵאֲכָל אֲשֶׁר יֹאכֵל וְאֶסְפַּתְּ אֵלָיָה

שִׁירִים מִמֵּאֲכָלֵי הַצַּדִּיקִים

מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת בִּירוּשָׁלַיִם,
אֲשֶׁר תִּקְפוּהָ פֶּתָאוּס יִסּוּרִים נוֹרָאִים
בְּפִנְיָה וְהֵם גַּם הָאֲדִימוֹ בְּאִפֶּן מְבָהִיל.
הִיא הִחֲלָה לְדַרֵּשׁ בְּרוּפָאִים מִמַּחִים
שְׁבָדְקוּהָ, וְהֵם מִצָּאוּ אֶת סִבַּת
הַכָּאבִים, אִף הוֹדִיעוּהָ כִּי אִין לֹאֵל יָדָם
לְהוֹשִׁיעָהּ, שֶׁכֵּן אִין בְּעוֹלָם תְּרוּפָה
לָךְ וְהִיא תִתְיַסֵּר קִשּׁוֹת לְפָחוֹת
כְּמָה שְׁבוּעוֹת, וְאִזּוּ יַעֲלֶמוּ הַיִּסּוּרִים
מֵאֲלֵיהֶם.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת קֹדֶשׁ, כְּשֶׁנִּטֵּל גֹּאֲב"ד
יְרוּשָׁלַיִם הַרַ"ק רַבִּי מִשֶּׁה אַרְיָה
פֶּרִינְד זי"ע"א אֶת יָדָיו לְסַעֲוֹדַת מְלִיָּה
מִלְכָּה, הוֹצִאוּ כָּל הַנוֹכָחִים חוּצָה
וְהָאִשָּׁה נִכְנְסָה אֶל הַגָּאֲב"ד וְתִנְתָּה
בְּפָנָיו אֶת צַעְרָה וְצָרְתָּה.

וְהִי מִשְׁשִׁמַּע הַגָּאֲב"ד דְּבָרֶיהָ פֶּתַח
וְאָמַר: בְּסִפֵּר 'אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל' (פֶּרֶשֶׁת
מִשְׁפָּטִים) כּוֹתֵב, כִּי אֶכִּילַת לֶחֶמוֹ שֶׁל
הַצַּדִּיק מְסַגֵּל לְרִפּוּאָה, וְתוֹךְ כֵּן נִטֵּל אֶת
פְּרוּסַת הַמוֹצֵאֵי שָׁלוֹ, חֲתוּף קֶצֶת מִמֶּנָּה,
נִתֵּן לְפָנֶיהָ וְצוּהָ עָלֶיהָ לְאֶכֶל. וְהִי לְפִלָּא,
אִיךְ לְמַחֲרַת הַיּוֹם הוֹטֵב מִצָּבָה בְּמִדָּה
נִפְרָת, וְכַעֲבוֹר יוֹם נוֹסֵף נַעֲלָמָה מִחֻלְתָּהּ
כְּלֹא הִתָּה, וְהִיא הִבְרִיָּה כְּלִיל (מִשֶּׁה)
רַעִיָּא מִהֵימָנָא' (פֶּרֶק לג).

עֲנִין תִּקּוֹן חֲטָא דוֹר הַמְּבוּל

אָמַר הַרַ"ק רַבִּי מְרִדְכִי דָב בְּעַר
מִטָּאֲמִשְׁפִּיל זי"ע"א בְּשֵׁם הַרַ"ק רַבִּי
יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל מִטְשֶׁעֶרְקָאס זי"ע"א, כִּי
אֶכִּילַת שִׁירִים מִצַּדִּיקִים הוּא עֲנִין תִּקּוֹן
חֲטָא דוֹר הַמְּבוּל, שֶׁכָּל חֲטָאִים הֵיָּה בְּגִזְלָה
וְזֶה שֶׁתִּרְגַּם אוֹנְקֵלוֹס עַל הַכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית
ו יג) 'כִּי מִלָּאָה הָאֶרֶץ תִּמָּס', 'אַרִּי
אִיתְמַלִּיאֵת אֶרְעָא חֲטוּפִין', וְזֶה הוּא עֲנִין
מַה שְׁחוּטְפִין שִׁירִים, לְתֵקֵן בְּהַחֲסִיפָה

